

Om de drie maanden wordt vervolgens een nieuw aanvraagformulier ingediend; dan kan worden volstaan met opgave van de samenstelling van de voeding, de hoeveelheid insuline en de verschillende gegevens, waaruit de toestand van den patiënt op dat moment valt te beoordeelen.

Aan de hand van een en ander zal dan worden bepaald, in samenwerking met den Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, of de aangevraagde hoeveelheid kan worden toegestaan of wel — zoo noodig na contrôle van den betrokken patiënt — met de lagere dosis kan worden volstaan.

*Geneeskundig Hoofdinspecteur van de
Volksgezondheid.*

C. BANNING

*Directeur van het Rijksbureau voor
Genees- en Verbandmiddelen.*

J. W. BIRZA

10 October 1942

GENEESKRUIDKUNDE IN OORLOGSTIJD

Naar aanleiding van het artikel, onder bovengenoemden titel in het *N. T. v. G.* van 19 September 1942, geschreven door collega DE HAAN te Ede, moge ik het volgende opmerken:

bij de *laxantia*: *Potentilla Tormentilla* voert naast meer dan één Hollandschen volksnaam dien van schijtwortel. Niet fraai, maar overduidelijk!

Pruimenconserf zou uitsluitend uit al dan niet gezoete pruimen kunnen bestaan, of ook het vehiculum wezen voor andere dan geëikte laxantia.

LECLERCQ vertelt in de *Presse Médicale* van een jaar of vijftien geleden van een jonge gravida, die, wekenlang geobstipeerd was en daartegen tevergeefs behandeld werd, op een kleine tuinwandeling tusschen de kruisbessenstruiken deze gedachtenloos plunderde. Het resultaat moet verrassend snel en afdoende zijn geweest. Van de gekookte én geweekte kruisbessen weet ik uit ervaring hetzelfde. Of de kruisbes gedroogd verduurzaamd zou kunnen worden, weet ik niet; of er een rob en een electuarium van zouden te maken zijn al evenmin. Maar het komt mij voor, dat het moet worden geprobeerd.

Gleditschia Triocanthos, Christusdoorn, behoort, evenals de *Cassiae* tot de *Caesalpinia-ceae*. Zij is uitheemsch, maar wil in Nederland — tot nu toe alleen als sier- en haagheester — heel goed gedijen. Wie weet, heeft zij behalve haar afwerende eigenschappen ook laxeerend!

Bij de *diuretica*: in *Légumes et fruits de France* spreekt LECLERCQ met veel lof over andijviëwater als diureticum. Ik kan getuigen, dat hij dat niet lichtvaardig doet. Het oude Nederlandsche decoct van kersenstelen ken ik trouwens uit ervaring als eveneens heel goed, vooral bij cardiale oedemen.

Bij de *haemostyptica*: sedert den oorlog van 1914—1918 is *Liquor Erodii* toch vrij veel gebruikt, en met succes. Ook bij te profuse menstruatie.

Eindelijk zouden met de waterpeper (*Polygonum hydropiper*) het perzikkruid, de veenwortel, de addertong en eenige andere minder bekende familieleden onder de loupe genomen kunnen worden.

Amsterdam, 29 September 1942

LO. W. SCHUT

PHYSISCHE THERAPIE

In zijn artikel over *Physische Therapie* in het kader van het geneeskundig denken (dit *Tijdschrift* 26 September l.l.) heeft collega KLINKERT getracht een algemeen overzicht te geven van het aanwendingsgebied en den aard dezer biologische therapie, meer dan dat hij haar grondbeginselen in den breede uiteengezet heeft. Dat in zulk een kort bestek slechts een zeer onvolledig beeld van de uitgebreide indicaties kan worden gegeven, spreekt van zelf. Met geen woord is zelfs de zoo belangrijke arbeidstherapie aangeroerd, evenmin de regeling en onthouding der voeding. Toch zijn voeding en arbeid ons rechtstreeks door Moeder Natuur ter behandeling onzer zieken gegeven om de eigen woorden van collega KLINKERT te gebruiken — en behooren tot de physische prikkels, waarop de individuele functietherapie berust.

Zoo gaarne had ik in voornoemd artikel meer vernomen van de physische prikkels, die onder alle omstandigheden dienen, om de gezondheid te onderhouden en die te herkrijgen.